

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою Інституту
історії України НАН України
від 23.12.2025 р., протокол № 11

Голова вченої ради,
академік НАН України
Смолій В.А.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

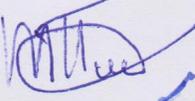
**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВОЄННО-ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ»**

підготовки здобувачів вищої освіти
на третьому (освітньо-науковому) рівні
на здобуття ступеня: доктор філософії (PhD)
за спеціальністю: 032 (B9) «Історія та археологія»
галузі знань: 03 «Гуманітарні науки»

Київ – 2025

Розробники силабусу:

Гарант освітньої програми

 Пастушенко Т.В.
 Мухомор О.О.

Назва курсу:

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВОЄННО-ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ТА ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ**

1. Нормативні навчальні дисципліни.

1.1. Дисципліни професійної підготовки

Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки»

Спеціальність: 032 «Історія та археологія»

Освітній рівень: третій рівень освіти (доктор філософії)

Обсяг дисципліни: 4 кредити ECTS (120 годин)

Форма навчання: очна / дистанційна

Форми контролю: поточний, модульний, залік

ВИКЛАДАЧІ: Пастушенко Тетяна Вікторівна, кандидатка історичних наук, старша наукова співробітниця, відділу воєнно-історичних досліджень Інституту історії України НАН України;

Масєвський Олександр Олегович, кандидат історичних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник, відділу воєнно-історичних досліджень Інституту історії України НАН України

Тел. роб. +38(044)278-60-97

E-mail: tetianka.p@gmail.com; alexandermaievskyi@gmail.com

Персональні профілі та сторінки web-ресурсів:

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=ru&user=49TkSDIAAAAJ>

<https://scholar.google.com.ua/citations?user=jE6Lz5gAAAAJ&hl=ru>

<http://resource.history.org.ua/person/0000547>

<http://resource.history.org.ua/person/0000720>

<https://www.nas.gov.ua/UA/PersonalSite/Pages/default.aspx?PersonID=0000018115>

<https://www.nas.gov.ua/UA/PersonalSite/Pages/default.aspx?PersonID=0000028416>

<https://independent.academia.edu/TetianaPastushenko>

<https://orcid.org/0000-0001-9926-3270>

<https://orcid.org/0000-0003-4052-9438>

ЗАГАЛЬНЕ НАВАНТАЖЕННЯ: 4 кредити ECTS

Аудиторних занять: 48 академічних годин (23 лекційних і 1 семінар по 2 академічні години; дві контрольні (модульні роботи) роботи – 4 академічні години; консультація та іспит – 4 академічні години)

Самостійна робота слухачів курсу: 64 години.

Форма підсумкового оцінювання: залік.

АНОТАЦІЯ

1. Анотація курсу

Навчальна дисципліна призначена для аспірантів, які здобули освітньо-кваліфікаційний рівень магістра та спеціалізуються у галузі історії, історіографії, культурології або суміжних соціогуманітарних наук. Курс структурований відповідно до вимог Європейської кредитно-трансферної системи (ECTS) та охоплює два змістовні модулі, що інтегрують класичні підходи воєнної історії з новітніми методологіями сучасних гуманітарних студій.

Дисципліна концептуально пов'язана з фаховими курсами середньовічної та глобальної історії, спеціальними історичними дисциплінами та історією культури. Вона пропонує розгляд війни не лише як військово-політичного феномену, але як комплексної соціальної, культурної, антропологічної та меморіальної проблематики, що визначає розвиток держав, суспільств та ідентичностей у довготривалих історичних перспективах. Особливу увагу приділено аналізу взаємодії війни, армії, суспільства, мистецтва і форм історичної пам'яті – від традиційних інституційних механізмів до сучасних візуальних та цифрових практик.

Мета курсу

Сформувати у слухачів системне розуміння воєнної історії як міждисциплінарної сфери гуманітарних досліджень та забезпечити засвоєння теоретичних, джерелознавчих і методологічних засад новітніх напрямів – студій пам'яті, усної історії та візуальної історії, які дедалі активніше застосовуються у вивченні воєнних конфліктів XX–XXI ст.

Завдання курсу

Дисципліна передбачає:

ознайомлення з теоретичними й методологічними основами воєнної історії, включно з історією війн, армій, військових інституцій та воєнних культур;

розкриття змісту сучасних історичних підходів, зокрема *memory studies*, усної та візуальної історії, історичної антропології війни;

формування навичок роботи з комплексом різномірних джерел: письмовими, усними, візуальними, цифровими, музейними та міськими візуальними артефактами;

аналіз впливу війни на формування ідентичностей, суспільних структур та культурних практик, включно з ритуалами, меморіалами, комеморативними й пропагандистськими візуальними образами;

дослідження радянських і пострадянських моделей пам'яті та їх трансформації під впливом сучасних політик пам'яті в Україні;

вивчення війни в культурі та медіа, включаючи плакат, карикатуру, фотографію, кінематограф, відеомистецтво та міську візуальність;

практичне опанування інструментарію усної історії – типів інтерв'ю, технік запису, етики збору свідчень та способів презентації результатів;

демонстрацію значення нових джерел і методів документування сучасної російсько-української війни, особливо в умовах цифрового середовища та медіалізованих форм пам'яті.

Окремий тематичний акцент зроблено на візуальних і комеморативних практиках сучасної війни, включно зі стікерами, графіті, міськими інсталяціями, які виступають новими формами фіксації досвіду, опору та колективної пам'яті.

Змістовні модулі курсу

Воєнна історія: методи, джерела, глобальний і український контексти

Розглядаються концепти воєнної історії, глобальна історія воєн, українська військова історія, соціальні виміри війни, трансформації ідентичностей, інституційні та політичні аспекти війни.

Пам'ять про війну та сучасні гуманітарні підходи

Охоплює теорії пам'яті, політику пам'яті, комеморативні практики, радянську модель «Великої вітчизняної війни», усну історію, індивідуальну пам'ять, війну в мистецтві, медіа та міському просторі.

Підсумкове призначення курсу

Курс забезпечує слухачів інтегрованим інструментарієм для аналізу війни як історичного, соціального, культурного та меморіального явища, формує здатність працювати з мультимодальними джерелами та застосовувати методи сучасних гуманітарних наук у вивченні воєнних конфліктів, з особливим наголосом на документуванні та осмисленні російсько-української війни.

ФОРМУВАННЯ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ І РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Шифр згідно з ОНП	Компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК2	Здатність використовувати у професійній діяльності базові загальні знання з різних наук (філософії науки та культури, педагогіки, біології, медицини, антропології, мистецтвознавства, демографії тощо).
ЗК 3	Здатність до розуміння широкого кола філософсько-світоглядних проблем, глибинного усвідомлення суспільних процесів, причино-наслідкових зв'язків.
ЗК 4	Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології у різних видах професійної діяльності; володіти основними методами і засобами набуття, зберігання та обробки інформації; знаходити необхідну інформацію, критично її осмислювати, порівнювати та аналізувати з метою визначення рівня її вірогідності; користуватися бібліотечними та архівними фондами як традиційними, так і електронними.
ЗК 6	Здатність виявляти, формулювати і розв'язувати дослідницькі проблеми, приймати обґрунтовані рішення та створювати алгоритм їхнього втілення у практику.

ЗК 7	Здатність до наукового пошуку; володіння необхідним дослідницьким інструментарієм; адекватного висвітлення та оцирення історичних знань.
Фахові компетентності (ФК)	
ФК 2	Володіння сучасною науковою термінологією, глибинне розуміння змісту фахових термінів.
ФК 3	Знання з філософії історії, зокрема розуміння сутності історичних теорій щодо реконструкції минулого людства, обізнаність з основними науковими напрямками та науковими школами.
ФК 4	Навички із застосування спеціального інструментарію з метою відбору, аналізу, інтерпретації історичних джерел, верифікації наведеної в них інформації.
ФК 5	Вміння орієнтуватися в системі збереження архівних документів, спеціальні знання з історії функціонування державної машини та особливостей діловодства різних країн в різні історичні періоди, що дозволяє виявити необхідну для дослідження джерельну базу.
ФК 6	Вміння застосовувати під час дослідження класичні та сучасні наукові методи, зокрема історичні та міждисциплінарні, адекватно визначати методіку дослідження відповідно до висунутих завдань та сформульованих цілей.
ФК 9	Здатність визначати вплив соціокльтурного

	середовища, політичної системи на формування особистості та роль особистості в історії.
Програмні результати навчання (ПРН)	
ПРН 1	Вільне володіти всім арсеналом знань про минуле людства, закони і тенденції розвитку суспільства, інструменти та практики його вивчення.
ПРН 2	Знати основні теорії, ідеї, концепції, напрямки історичних досліджень як класичних, так і новітніх, зокрема локальної історії, регіоналістики, просопографії, усної історії, інтелектуальної історії тощо.
ПРН 3.	Опанувати сучасну термінологічну систему та понятійний апарат історичної науки і соціогуманітаристики
ПРН 4	Уміти збирати, опрацьовувати та зберігати наукову інформацію за допомогою сучасних інформаційних технологій.
ПРН 5	Уміти відбирати, аналізувати, класифікувати джерела для здійснення наукового дослідження, визначати рівень їхньої достовірності та інформативності, верифікувати наведені в них відомості.
ПРН 6	Втілювати в історичному дослідженні вже існуючі теоретичні розробки, визначати наявні проблеми, шукати шляхи їхнього розв'язання.
ПРН 8	Уміння обирати методологічний інструментарій та стратегічні підходи відповідно до особливостей наукового дослідження, його мети та завдань,

	розглядати проблему.
--	----------------------

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тематичний план

№ з/п	Назва теми	Загальна кількість годин	Лекції	Семінари, підсумковий модульний контроль (контрольні роботи) та іспит	Самостійна робота
Модуль 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВОЄННО-ІСТОРИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ІСТОРИЧНОЇ ПАМ'ЯТІ					
1	Вступ до воєнної історії: концепти, підходи та дослідницькі традиції	6	2	2	2
2	Глобальна історія воєн: імперські проєкти, конфлікти та механізми панування	6	2	2	2
3	Українська військова історія в контексті глобальних воєнних процесів	5	2	1	2
4	Українська військова	5	2	1	2

	історія: етапи становлення та ключові аспекти розвитку				
5	Соціальна історія воєн: гендерні виміри та трансформації у воєнний час	5	2	1	2
6	Війна як чинник трансформації та кризи ідентичностей	5	2	1	2
7	Війна і пам'ять: теоретичні моделі колективної, історичної, комунікативної та культурної пам'яті	5	2	1	2
8	Радянський концепт «Великої вітчизняної війни» та українські моделі пам'яті про Другу світову війну	5	2	1	2
9	Війна та політика пам'яті: ключові теоретичні підходи		2		2
10	Комеморативні практики війни: ритуали, церемонії,		2		2

	меморіали та музейні наративи				
11	Історична пам'ять і політика пам'яті: травматичний досвід та механізми його осмислення		2		2
12	Культура пам'яті про Другу світову війну в Україні: форми, дискурси та еволюція		2		2
<i>Підсумковий модульний контроль (контрольна робота)</i>		2		2	2
Всього з модуль 1		42	8	4	16
Модуль 2. Методика воєнно-історичних досліджень					
13	Війна та індивідуальна пам'ять: вступ до методології усної історії	5	2	1	2
14	Усна історія в Україні: становлення, практика та наукові підходи	5	2	1	2
15	Пам'ять про Другу світову війну у	5	2	1	2

	свідченнях очевидців: типологія й інтерпретація				
16	Типологія інтерв'ю та методика запису біографічних наративів	5	2	1	2
17	Підготовка усноісторичних проєктів і форми презентації їх результатів	5	2	1	2
18	Візуальні та комеморативні практики війни: ритуали, просторові маркери й музейні репрезентації	5	2	1	2
19	Війна і культура: вступ до методології візуальної історії	5	2	1	2
20	Війна у плакатному мистецтві та політичній карикатурі: функції, образи, інструменти впливу	5	2	1	2

21	Плакат і карикатура у Другій світовій війні: іконографія, стилістика та пропагандистські наративи				
22	Візуальна документалістика війни: фотографія як джерело та інструмент репрезентації				
23	Війна в кіно та відеомистецтві: наративи, образи, механізми впливу				
24	Стікери у міському просторі: візуальна мова протесту, війни та пам'яті				
<i>Підсумковий модульний контроль (контрольна робота)</i>		2	-		-
Всього за модуль 2		42	8	8	16
<i>Письмова робота – дослідницька студія</i>		38	-	-	38
<i>Підсумковий контроль (консультація та залік)</i>		4	-	4	-

Разом за курс	120	32	24	64
----------------------	------------	-----------	-----------	-----------

№ з/п	Теми семінарів	Кількість годин
Модуль 1/2		
Семінар 1	Візуальні та комеморативні практики війни: ритуали, просторові маркери й музейні репрезентації	2
Підсумковий (модульний) контроль	Контрольні роботи	4
Підсумковий контроль	Консультація та іспит	4

Література до курсу:

1. Історія Українського війська / Кирило Галушко, Василь Павлов, Михайло Відейко, Андрій Галушка, Володимир Лободаєв, Максим Майоров, Яна Примаченко, Андрій Руккас, Євген Синиця, Олексій Сокирко, Андрій Харук, Борис Черкас. – Харків : Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2016. – 416 с.
2. Історія українського війська : підруч. / П. П. Ткачук, С. В. Сидоров, А. І. Харук та ін. – Львів : Нац. акад. сухопут. військ, 2017. – 406 с.
3. Воєнно-історичний опис російсько-української війни / Міністерство оборони України, Генеральний штаб Збройних Сил України. – 2022.
4. Гендерний підхід: історія, культура, суспільство: хрестоматія / під ред. Л. Гентош, О. Кісь. – Львів : «Класика», 2003. – 252 с.
5. Sjoberg Laura. Gender, War, and Conflict. – Cambridge : Polity, 2014. – 240 p. [e-book].

6. Байдак Мар'яна. Втеча і повернення: українки в лавах Січових стрільців // Україна Модерна. – 2016. – URL: <https://uamoderna.com/md/baidak-women-and-war>
7. Жінки Центральної та Східної Європи у Другій світовій війні : Гендерна специфіка досвіду в часи екстремального насильства / за наук. ред. Гелінади Грінченко, Катерини Кобченко і Оксани Кісь. – Київ : ТОВ «Арт-книга», 2015. – 336 с. – URL: <https://ua.boell.org/uk/2018/11/08/zhinki-centralnovi-ta-shidnovi-ievropi-u-drugiv-svitoviy-vivni>
8. Хальбвакс Морис. Коллективная и историческая память // Неприкосновенный запас. – 2005. – № 2–3 (40–41).
9. Нора П'єр. Теперішнє, нація, пам'ять. – Київ, 2014. – С. 188–257.
10. Ассман Алейда. Длинная тень прошлого. Мемориальная культура и историческая политика. – Москва : НЛЮ, 2014. – С. 12–36.
11. Bell Duncan S. A. Mythscapes: memory, mythology, and national identity // The British Journal of Sociology. – 2003. – Vol. 54, Issue 1. – P. 63–81.
12. Шацька Барбара. Минуле – пам'ять – міт / пер. О. Герасима, ред. А. Павлишина. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2011.
13. Канштайнер В. Поиск смысла в воспоминаниях: методологическая критика исследований коллективной памяти / Отрывки из статьи // Уроки истории. XX век. – URL: <http://urokiistorii.ru/memory/conf/52222>
14. Ассман Аляйда. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті / пер. з нім. К. Дмитренко, Л. Доронічевої, О. Юдіна. – Київ : Ніка-Центр, 2012.
15. Гриневич В. Війна за війну // Критика. – 2012. – червень. – № 6 (176). – URL: <http://krytyka.com/ua/articles/vivna-za-vivnu>
16. Журженко Тетяна. «Чужа війна» чи «спільна Перемога»? // Критика. – 2011. – червень. – URL: <https://krytyka.com/ua/articles/chuzha-vivna-chy-spilna-peremoha>
17. Журженко Тетяна, Льюїс Саймон, Федор Джулія. Війна і пам'ять в Росії, Україні та Білорусі // Україна Модерна.
18. Jilge Wilfred. The Politics of History and the Second World War in Post-Communist Ukraine (198/1991–2004/2005) // Jahrbücher für Geschichte Osteuropas. – 2006. – Band 54. – P. 75.
19. Гриневич Владислав. Расколота память: Вторая мировая война в историческом сознании украинского общества // Неприкосновенный запас. – 2005. – № 2–3 (40–41). – URL: http://magazines.russ.ru/nz/2005/2/gri24.html#_ftnref1
20. Wylegała Anna. Podzielona czy zróżnicowana? Jeszcze raz o pamięci społecznej na Ukrainie (z tożsamością w tle) // Kultura i Społeczeństwo. – 2015. – № 2. – S. 99–116.

- 21.Юрчук Юлія. Незнання як зворотний бік політики пам'яті // Україна Модерна.
- 22.Хёслер Иоахим. Что значит «Проработка прошлого»? Об историографии Великой Отечественной войны в СССР и России // Неприкосновенный запас. – 2005. – № 2–3 (40–41).
- 23.Діти війни. Спогади очевидців з України та Німеччини / авт.-упор.: Петер Ветцель, Анастасія Гулей, Любов Даниленко, Мелані Енглер, Кай Лангер, Тетяна Пастушенко, Майк Райхель. – Київ : Вид-во «Фенікс», 2018. – 352 с.
- 24.Боровик Микола. Колаборація і колаборанти в повсякденному сприйнятті мешканців України (на матеріалах усноісторичного проекту «Україна в роки Другої світової війни: повсякденний досвід виживання») // Сторінки воєнної історії України. – 2013. – № 16. – С. 156–167.
- 25.Ассман Алейда. Длинная тень прошлого. Мемориальная культура и историческая политика. – Москва : НЛЮ, 2014. – С. 114–128.
- 26.Пастушенко Тетяна. Пам'ять про німецьку окупацію України 1941–1944: селянський досвід // Сучасні дискусії про Другу світову війну. – Львів, 2012. – С. 165–174.
- 27.Стяжкіна Олена. Людина в радянській провінції: освоєння (від)мови. – Донецьк : ДонНУ, 296 с.
- 28.Вельцер Харальд. История, память и современность прошлого. Память как арена политической борьбы // Неприкосновенный запас. – 2005. – № 2–3 (40–41).
- 29.Старі традиції – нові церемонії святкування // Український історичний журнал. – 2016. – № 3. – С. 107–125.
- 30.Ассман Алейда. Длинная тень прошлого. Мемориальная культура и историческая политика. – Москва : НЛЮ, 2014. – С. 136–147.
- 31.Тематичний випуск журналу «Неприкосновенный запас». – 2015. – № 3 (101) та вступна стаття: Габович М. Памятник и праздник: этнография Дня Победы. – URL: <http://magazines.russ.ru/nz/2015/3>
- 32.Коннертон Пол. Як суспільства пам'ятають / пер. з англ. С. Шліпченко. – Київ : Ніка-Центр, 2004. – 184 с.
- 33.Рольф Марен. Советские массовые праздники. – Москва : РОСПЭН, 2009.
- 34.Ушакин С. Вспоминая на публике. Об аффективном менеджменте истории // Гефтер, 14.11.2014. – URL: <http://gefter.ru/archive/13513>
- 35.Хархун Валентина. Комунізм як музейний експонат: радянська спадщина – об'єкт політики пам'яті в Україні // Україна Модерна. – 15.04.2017.
- 36.Хархун Валентина. Війна пам'яті в музеях комунізму // Україна Модерна. – 20.11.2014.

37. Хархун Валентина. Обробка пам'яті про комуністичні часи в новочасних польських музеях // Україна Модерна.
38. Маєвський Олександр. Політичні плакат і карикатура як засоби ідеологічної боротьби в Україні 1939–1945 рр. – Київ, 2018. – 268 с.
39. Bonnell Victoria E. Iconography of Power: Soviet Political Posters under Lenin and Stalin. – Berkeley : University of California Press, 1997. – 385 р.
40. Яковлев М. В. Техніки та алгоритми аналізу візуального матеріалу: розмежування якісних і кількісних підходів // Наукові записки НаУКМА. – 2011. – Т. 122. – С. 9–13.
41. Найдьонова Л. М. Візуальна творчість в Інтернет-спілкуванні // Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка АПН України / за ред. В. О. Моляко. – Т. 12, вип. 10. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – Ч. I. – С. 406–413.
42. Брагина Н. Г. «Демотиваторы со смыслом» и наивные толкования: о соотношении вербального и визуального // Антропологический форум. – 2014. – № 21. – С. 49–65.
43. Чапак Я., Чуйко Г. Специфіка мемів у інтернет-просторі сучасного суспільства // InterConf. – 2022. – Вип. 95. – С. 337–350.
44. Пода Т. А. Інтернет-меми як феномен інформаційного суспільства // Вісник НАУ. Серія: Філософія. Культурологія. – 2017. – № 1 (25). – С. 117–120.
45. Kulkarni Anushka. Internet Meme and Political Discourse: A Study on the Impact of Internet Meme as a Tool in Communicating Political Satire // Journal of Content, Community & Communication. – 2017. – Vol. 6, no. 3. – P. 13–17.

Самостійна робота здійснюється у вигляді опрацювання лекційного матеріалу, додаткової літератури задля кращого засвоєння ідей, положень, концептів та фактажу навчального курсу та підготовки дослідницької роботи **за проблематикою, погодженою з викладачем**

ПОРЯДОК І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання успішності аспіранта за кожним із запланованих видів робіт здійснюється у відповідності до таких критеріїв:

Вид роботи	Кількість балів за один вид роботи	Критерії оцінювання	Максимальна кількість балів за курс
<i>Лекції</i>	1	Аспірант відвідує лекційне заняття, якісне веде конспект лекції	За лекції – 16
	0	Аспірант не відвідує лекцію	
<i>Практичне заняття (семінари)</i>	3	Аспірант ставить змістовні запитання, висловлює аргументовані зауваження, бере участь у дискусії	За практичні заняття (семінари) – 24
	1-2	Аспірант ставить запитання, але не висловлює аргументованих зауважень та/або не бере участі в дискусії	
	0	Пасивна участь у практичному занятті	
<i>Самостійна</i>	20	Роботу виконано і	За самостійну

<p><i>робота (письмова робота – дослідницька студія)</i></p>		<p>подано вчасно; автор демонструє аналітичний та творчий підхід, знання особливостей досліджуваного явища, виклад є логічним. Роботу оформлено відповідного до чинних вимог.</p>	<p>роботу – 20</p>
	<p>15-19</p>	<p>Роботу виконано і подано вчасно; автор демонструє аналітичний та творчий підхід, знання особливостей досліджуваного явища, виклад є в цілому логічним. Але є незначні недоліки: деяка непослідовність у викладенні матеріалу, певні прогалини у розумінні явища, фактичні помилки. Роботу оформлено відповідного до чинних вимог, але є невеликі хиби в оформленні.</p>	
	<p>9-14</p>	<p>Роботу виконано і</p>	

		подано вчасно; автор демонструє непогане знання матеріалу, але є значна кількість недоліків різного характеру, структурні порушення, нелогічність у викладі матеріалу, нехтування приписами оформлення роботи.	
	1-8	Роботу подано невчасно; автор не засвоїв необхідний матеріал, не розуміє досліджуваного явища.	
	0	Робота взагалі не підготовлена аспірантом	
Контрольні (модульні роботи)	5	Аспірант надав вичерпні відповіді на всі питання контрольної роботи, продемонстрував глибоке знання матеріалу	За контрольні роботи – 10
	3-4	Аспірант надав вичерпні відповіді на всі питання контрольної роботи, але є незначні недоліки: деяка непослідовність у	

		викладенні матеріалу, певні прогалини у розумінні явища, фактичні помилки.	
	1-2	Аспірант відповів не на всі питання контрольної роботи, не засвоїв необхідний матеріал.	
	0	Аспірант не відповів на жодне питання контрольної роботи чи не з'явився на контрольну роботу	
Залік	30	Аспірант демонструє глибокі знання, дає вичерпну відповідь на залікові та додаткові питання, впевнено аргументує свою позицію.	

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ЗА РЕЙТИНГОВОЮ СИСТЕМОЮ

Модулі	I	II
Лекції	0-9	0-7
Семінари	0-15	0-9
Самостійна робота (письмова робота – дослідницька студія)		0-20
Контрольні (модульні роботи)	0-5	0-5
Робота за модулями	0-29	0-41
Підсумковий контроль (залік)	0-30	
Всього за курс	0-100	

**Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-
бальної університетської шкали оцінювання в національну 4-бальну
шкалу
та шкалу ECTS**

Рейтинговий показник	Оцінка за ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Іспит	Залік
90-100	A (відмінно)	відмінно	зараховано
82-89	B (дуже добре)	добре	
75-81	C (добре)		
64-74	D (задовільно)	задовільно	
60-63	E (достатньо)		

35-59	FX (незадовільно)	незадовільно з можливістю повторного складання	незараховано з можливістю повторного складання
1-34	F (неприйнятно)	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Мінімальний пороговий рівень оцінки за роботу в семестрі (допуск до іспиту) становить 35 балів. У разі отримання оцінки «неприйнятно» (нижче 35 балів) аспірант зобов'язаний повторно пройти курс навчання із зазначеної дисципліни. У разі отримання оцінки «незадовільно» аспірант має право на два перескладання: викладачеві та комісії. При цьому максимальна підсумкова оцінка після перескладання може бути лише «достатньо». Замість перескладання комісії аспірант може обрати повторне вивчення дисципліни

ФОРМА ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль знань з метою перевірки рівня засвоєння слухачами певних тем навчальної програми відбувається під час проведення семінарських занять. Формами поточного контролю з дисципліни «Актуальні проблеми воєнно-історичних досліджень та історичної пам'яті» є опитування, аналіз пропонованих для ознайомлення наукових статей і монографій, дискусії щодо викладених у них проблем. Поточний контроль передбачає оцінювання відповідно до критеріїв, викладених у «Порядку і критеріях оцінювання».

Підсумковий контроль передбачає дві контрольні (модульні) роботи та іспит. Контрольні роботи відбуваються у письмовому форматі, а іспит у форматі усної співбесіди в очному режимі чи режимі відеоконференції. На контрольну роботу виносяться питання, що обговорювалися під час семінарських занять. На іспит виносяться питання із запропонованого нижче переліку. За потреби ставляться додаткові/уточнюючі питання з обсягу навчального курсу.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Об'єкт, предмет і завдання воєнної історії
2. Складові воєнної історії
3. Що вивчає історія війн
4. Основні етапи глобальної військової історії. На якому етапі з'являються військові інституції на території сучасної України
5. "Порохова революція" та військова справа на землях сучасної України
6. Військові формування на території України в часи "великих імперій"
7. Нові технології та "Велика війна"
8. Військові формування часів Другої світової війни в яких воювали українці.
9. Соціальні стереотипи щодо ролі жінки у суспільстві та під час війни.
10. Жінка у війську в історичній ретроспективі

11. Жінки у Другій світовій війні
12. Жінки у сучасній війні росії проти України
13. Війна і суспільство. Наполеонівські війни та громадянська війна
14. Війна і суспільство. Перша світова - тотальна війна.
15. Війна і суспільство. Друга світова війна. Голокост. Війна на знищення.
16. Візуалізація війни. Повсякдення війни у кіно-та відеоматеріалах.
17. Війна і культура. Місце та роль фотографія у війнах XX та XXI століття.
18. Війна і культура. Плакатне мистецтво під час війни.
19. Усна історія як навчальна дисципліна і науковий методика дослідження воєнної історії.
20. Етапи розвитку усної історії. Усноісторичні проекти в Україні
21. Методика інтерв'ювання, типи інтерв'ю.
22. Методи інтерпретації інтерв'ю та презентації усноісторичних проектів
23. Колективна пам'ять: історія поняття, проблеми, нові підходи, Комуникативна пам'ять,
24. Сучасні теорії пам'яті.
25. Які ритуали характерні для вшанування подій військової історії
26. Церемонії вшанування подій Другої світової війни в країнах Європи
27. Культ «Великої вітчизняної війни» в сучасній Росії
28. Основні теми радянських плакатів у Другій світовій війні
29. Основні теми плакатів нацистської Німеччини на окупованих українських землях
30. Плакати в боротьбі ОУН та УПА. Ніл Хасевич.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Слухач зобов'язаний відвідувати заняття всіх видів відповідно до встановленого розкладу, не запізнюватися. У разі дистанційних занять – завчасно перевіряти готовність технічних засобів, пристроїв та програмних продуктів до занять.

У разі відсутності: через хворобу – аспірант зобов'язаний надати відповідний документ гаранту освітньо-наукової програми, через поважні особисті чи родинні обставини – пояснювальну записку на ім'я гаранта освітньо-наукової програми.

ПОЛІТИКА ДОБРОЧЕСНОСТІ

Виконання навчальних завдань і робіт має відповідати вимогам «Положення про дотримання академічної доброчесності науковими працівниками та здобувачами вищої освіти в Інституті історії України НАН України» <http://history.org.ua/uk/post/50146> (наказ № 2/1-од від 2.01.2024 року).